

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **L. P.**, zast. Mgr. Ing. Martinem Janotou, advokátem, se sídlem 28. října 108, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 8. 2011, č. j. 43 Ad 50/2011 – 23,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 8. 2011, č. j. 43 Ad 50/2011 – 23, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 14. 3. 2011, č. j. X, byly zamítnuty námitky žalobce a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 29. 9. 2010, č. X, jímž byla podle čl. II bodu 1 zákona č. 306/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 12. 2009 (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb."), zamítnuta žádost žalobce o plný invalidní důchod. V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná uvedla, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava (dále jen „OSSZ") ze dne 30. 7. 2009 byl žalobce podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. uznán od 29. 1. 2007 plně invalidním, avšak v rozhodném období před vznikem invalidity, tj. od 29. 1. 1997 do 28. 1. 2007, získal pouze 1 rok pojištění. Doba potřebná pro nárok na plný invalidní důchod u pojištěnce ve věku nad 28 let činila pět roků, přičemž potřebná doba pojištění se zjišťuje z posledních deseti roků počítaných zpět před vznikem plné invalidity. Žalovaná se současně zabývala nárokem žalobce na invaliditu třetího stupně od 1. 1. 2010, neboť je od 1. 1. 2010 invalidní podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2010, pro invaliditu třetího stupně. Se zřetelem ke skutečnosti, že žalobce

byl ke dni vzniku invalidity, tj. k 29. 1. 2007, starší 38 let, zkoumala žalovaná možnost splnění potřebné doby pojištění získáním 10 let pojištění v posledních 20 letech, které předcházely vzniku invalidity, tj. od 29. 1. 1987 do 28. 1. 2007. V tomto rozhodném období získal žalobce pouze 8 roků a 120 dnů pojištění. Ačkoliv míra poklesu pracovní schopnosti u stěžovatele podle posudku žalované ze dne 22. 2. 2011 činí 80 %, nemohla žalovaná žalobci přiznat plný invalidní důchod, respektive invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, neboť nesplnil další podmínku, tj. potřebnou dobu pojištění pro vznik nároku na plný invalidní důchod, invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce uvedl, že potřebnou dobu pojištění nesplnil nikoli svým zapříčiněním, ale díky státu, respektive Ministerstvu práce a sociálních věcí, neboť mu vytvořili takové podmínky, že tuto dobu ani nemohl splnit, navíc mu svým jednáním invaliditu způsobili. Zdůraznil, že invalidní se stal díky státu tím, že uvěřil nynějšímu státnímu zřízení o odstraňování křivd minulosti a jako osoba dříve politicky perzekuovaná v roce 1990 nastoupil na vysokou školu, aby mohl vykonávat smysluplnou práci; stát mu však vytvořil takovéto sociální podmínky: žádné sociální zabezpečení, zrušená stipendia, povinnost platit zdravotní pojištění. V roce 1993 byl nucen ze sociálních a zdravotních důvodů školu opustit a v roce 1994 mu byl jako následek podmínek na vysoké škole diagnostikován neurastenický syndrom, chronický únavový syndrom a chronická tensně-vasomotorická cephalie; k poškození jeho zdraví tedy došlo v souvislosti se studiem na vysoké škole. Dále uvedl, že byl úřadem práce poslán na krajskou hygienickou stanici, kde jej nepřijali proto, že je absolventem gymnázia, nikoli zdravotní školy. Na to konto jej úřad práce vyloučil z evidence uchazečů o zaměstnání pro hrubé maření součinnosti.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 29. 8. 2011, č. j. 43 Ad 50/2011 - 23, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Uvedl, že k datu vydání rozhodnutí žalované byl žalobce plně invalidní podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., avšak nesplnil další podmínku pro přiznání plného invalidního důchodu, a to dobu pojištění. Z obsahu dávkového spisu, zejména z osobního listu důchodového pojištění ze dne 23. 9. 2010 soud zjistil, že žalobce v období od 29. 1. 1997 do 28. 1. 2007 získal pouze jeden rok pojištění. Žalobce nezískal potřebnou dobu pojištění ani pro vznik nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, neboť za období od 29. 1. 1987 do 28. 1. 2007 získal 8 roků a 120 dnů pojištění. Žalobce tedy jako pojištěnec starší 38 let ke dni vzniku invalidity nezískal 10 let pojištění v posledních 20 letech, které předcházely vzniku jeho invalidity. Soud dospěl k závěru, že žalovaná postupovala správně, pokud zamítla námitky žalobce proti rozhodnutí ze dne 29. 9. 2010 a toto rozhodnutí potvrdila. Dále soud uvedl, že se žalobce k ústnímu jednání soudu dne 29. 8. 2011 dostavil po skončení věci, což omluvil dopravní kolapsem, a bylo proto jednáno v jeho nepřítomnosti. Krajský soud tedy žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž uvedl, že bude doplněna poté, co mu bude ustanoven zástupce z řad advokátů.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 18. 10. 2011, č. j. 43 Ad 50/2011 – 31, ustanovil stěžovateli zástupcem pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Ing. Martina Janotu, advokáta.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že ji podává z důvodů obsažených v § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Namítal, že stěžejní otázkou je existence další doby pojištění, neboť o ztrátě schopnosti výdělečné činnosti není pochyb. Poukázal na skutečnost, že Krajská hygienická stanice v Ostravě jej na místo laboranta nemohla přijmout, neboť neměl odpovídající vzdělání, což tato stanice stěžovateli následně písemně potvrdila. Konstatoval, že podle § 9 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 77/1981 Sb., o zdravotnických pracovnících a jiných odborných pracovnících ve zdravotnictví, ve znění účinném k 18. 5. 1994, bylo pro výkon povolání zdravotního laboranta vyžadováno minimálně ukončené vzdělání na střední zdravotnické škole. Tuto podmínku stěžovatel nesplňoval. Přesto jej úřad práce ke dni 18. 5. 1994 vyřadil z evidence uchazečů o zaměstnání za bezdůvodné zmaření možnosti nástupu do zaměstnání, kam byl doporučen na volné pracovní místo; odvolání proti rozhodnutí úřadu práce bylo následně rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí zamítnuto. Důvody uváděné úřadem práce v rozhodnutí o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání a poté v rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí neobstojí, neboť jsou v rozporu s tehdy platnými předpisy, tedy nezákonné. Zdůraznil, že i z tohoto důvodu nyní nesplňuje potřebnou dobu pojištění, přičemž lze důvodně předpokládat, že pokud by nebyl nezákonně vyřazen, potřebnou dobu pojištění by splnil. Dále uvedl, že jeho žaloba nenabízela důkazy k tvrzení o dalších dobách pojištění, a bylo proto povinností soudu vyzvat jej k doplnění důkazů k prokázání těchto tvrzení. Konstatoval, že jednání ve věci konané dne 29. 8. 2011 provedl soud bez přítomnosti účastníků, přičemž toto jednání bylo podle protokolu o jednání zahájeno v 8:30 a skončeno v 8:45. Je podle jeho názoru pochybné, zda soud během 15 minut jednání mohl provést důkazy, jež jsou zmíněny v protokolu z tohoto jednání. Navrhoval, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti.

Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Neúplné a nepřesvědčivé posouzení zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti včetně stanovení data vzniku invalidity lze podle judikatury Nejvyššího správního soudu podřadit pod kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jakožto jinou vadu řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads

13/2003 ze dne 25. 9. 2003, publikovaný ve sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 511/2005, dostupný na www.nssoud.cz), k němuž musí Nejvyšší správní soud přihlédnout z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 věta za středníkem s. ř. s.).

Z obsahu posudkové dokumentace Nejvyšší správní soud zjistil, že je vedena od roku 1993. Podle záznamu o jednání posudkového lékaře OSSZ ze dne 1. 2. 1994 probíhalo řízení o invalidní důchod na základě žádosti stěžovatele. Podle tohoto záznamu nebyl stěžovatel invalidní podle § 29 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., ani částečně invalidní podle § 37 odst. 2 a 3 téhož zákona. Ze záznamu o jednání ze dne 11. 3. 1998 bylo zjištěno, že stěžovatel nebyl uznán plně, ani částečně invalidní, neboť pokles schopnosti jeho soustavné výdělečné činnosti činil 10 % podle kapitoly V, položky 5 písm. a) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb.

Ze záznamu o jednání ze dne 20. 3. 2007 o řízení o žádosti stěžovatele ze dne 13. 9. 2006 (žádost se v dávkovém spisu nenachází, nicméně z dávkového spisu je zřejmé, že byla podána), plyne, že stěžovatel byl uznán plně invalidním. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo shledáno duševní onemocnění. Pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil 80 % podle kapitoly V, položky 2 písm. c) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. Datum vzniku invalidity bylo stanoveno ke dni 29. 1. 2007. Rozhodnutím ze dne 11. 5. 2007, č. X, žalovaná zamítla žádost stěžovatele o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 a § 40 zákona č. 155/1995 Sb., neboť stěžovatel v rozhodném období před vznikem invalidity, tj. v době od 29. 1. 1997 do 28. 1. 2007, získal pouze 3 roky pojištění. Žalovaná dále uvedla, že pro posouzení potřebné doby pojištění pro získání nároku na důchod bylo přihlédnuto i k době vedení stěžovatele v evidenci uchazečů o zaměstnání po 31. 12. 1995, po kterou nenáleželo hmotné zabezpečení a kterou lze hodnotit nejvýše v rozsahu 3 roků před vznikem nároku na důchod.

Dne 21. 6. 2010 podal stěžovatel u OSSZ žádost o invalidní důchod. Podle posudku o invaliditě ze dne 30. 7. 2010 byl stěžovatel plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2009, a invalidní pro invaliditu třetího stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2010. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídal postižení uvedenému v kapitole V, položce č. 2 písm. c) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2009, s poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 80 %. Podle kapitoly V, položky č. 3 písm. e) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2010, odpovídala rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele poklesu pracovní schopnosti o 80 %. Datum vzniku invalidity bylo určeno dnem 29. 1. 2007. Poté žalovaná vydala rozhodnutí ze dne 29. 9. 2010, č. X, jímž byla podle čl. II bodu 1 zákona č. 306/2008 Sb. a § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2009, zamítnuta žádost stěžovatele o plný invalidní důchod.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel námitky, v nichž uvedl, že invalidním se stal již v roce 1994. V rámci námitkového řízení zpracovala žalovaná posudek o invaliditě ze dne 22. 2. 2011, podle něhož byla rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu smíšená porucha osobnosti velmi těžkého stupně. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídal postižení uvedenému v kapitole V, položce č. 2 písm.

c) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2009, s poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 80 %. Podle kapitoly V, položce č. 3 písm. e) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2010, odpovídala rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele poklesu pracovní schopnosti o 80 %. Datum vzniku invalidity bylo určeno na 29. 1. 2007. Nato bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatel v námitkách proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 9. 2010, č. X, zpochybňoval pouze a jen určení data vzniku invalidity v posudku lékařky OSSZ, když poukazoval na skutečnost, že rozhodující zdravotní postižení bylo u jeho osoby diagnostikováno lékařem již v roce 1994. Rovněž ze žaloby, byť to stěžovatel *expressis verbis* neuvedl, je zřejmé, že nesouhlasil s určením data vzniku invalidity. Zdůrazňoval totiž, že již v roce 1994 mu byl diagnostikován neurastenický syndrom, jakožto přímý následek podmínek studia na vysoké škole, což dával do příčinné souvislosti se vznikem jeho invalidity.

Nárok na plný invalidní důchod vzniká splněním podmínek stanovených zákonem č. 155/1995 Sb. (§ 54 odst. 1 citovaného zákona). Podmínkami nároku na plný invalidní důchod jsou jednak existence plné invalidity a dále potřebná doba pojištění (§ 38 citovaného zákona). Základní podmínkou uznání invalidity je zjištění dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který je kritériem pro určování míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti (§ 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.). Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro účely zákona o důchodovém pojištění považuje nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok (§ 26 zákona č. 155/1995 Sb.). Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav musí být doložen funkčními vyšetřeními kvantifikujícími dostatečně míru poruchy zdraví a umožňujícími spolehlivé zjištění data vzniku invalidity. V případě sporu o vznik nároku na plný invalidní důchod je datum vzniku plné invalidity jednou z klíčových skutečností s přímým vlivem na vznik nároku, zejména potud, že tento okamžik je určující pro stanovení období, z nějž se zjišťuje potřebná doba pojištění. To znamená, že předmětem posouzení posudkovými orgány není pouze otázka, zda v době vydání rozhodnutí žalované byl žadatel plně invalidní, ale nedílnou náležitostí každého posudku o zdravotním stavu musí být také stanovení data vzniku plné invalidity, a to jak posudku vypracovaném lékařem okresní správy sociálního zabezpečení, tak i posudku vypracovaného posudkovou komisí pro účely přezkumného soudního řízení. Datum vzniku plné invalidity je potřeba stanovit spolehlivě nebo alespoň s vysokou pravděpodobností či uvést přesně den, kdy již byla existence plné invalidity nepochybná.

Rozhodnutí ze dne 29. 9. 2010, č. X, jímž byla podle čl. II bodu 1 zákona č. 306/2008 Sb. a § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. zamítnuta žádost stěžovatele o plný invalidní důchod, bylo vydáno na podkladě posudku lékařky OSSZ ze dne 30. 7. 2010, v němž je k datu vzniku invalidity uvedeno pouze, že invalidita vznikla dne 29. 1. 2007. Podle zhodnocení, které je přiloženo k záznamu o jednání, hodnotila lékařka OSSZ stěžovatele *„jako „inaptu soustavné výdělečné činnosti“, datum vzniku invalidity však nestanovuji před termín 29.1.2007, neb není PA psychol. dokumentací dostatečně prezentováno.“* V posudku o invaliditě ze dne 22. 2. 2011, na jehož základě žalovaná vydala napadené rozhodnutí, je vznik invalidity stěžovatele bez bližšího odůvodnění stanoven na

29. 1. 2007. Posudkovými orgány stanovený den vzniku invalidity je shodný s datem nálezu psychiatra MUDr. J. K., který zprávou ze dne 2. 11. 2010 doplnil své nálezy z 11. 11. 2006 a 29. 1. 2007 tak, že stěžovatel byl v psychiatrické péči Psychiatrické ambulance Městské nemocnice v Ostravě od roku 1995 a s ohledem na stanovenou diagnózu (těžce anomálně strukturovanou osobnost) lze konstatovat, že diagnostikovanou poruchou trpěl již v této době. V posudkové dokumentaci se přitom nachází několik zpráv z psychologických a psychiatrických vyšetření stěžovatele od roku 1995 do roku 2007, z nichž plyne postupný rozvoj stěžovatelova onemocnění. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je se zřetelem k plíživému charakteru duševních onemocnění nutné, aby bylo přesvědčivě odůvodněno, od kdy a z jakých důvodů se datuje vznik onemocnění žadatele o dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Nelze se spokojit se stanovením data vzniku plné invalidity shodným se dnem lékařského nálezu, neboť diagnostikování nemoci je skutečností nahodilou (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2004, č. j. 3 Ads 6/2004 - 47, publikovaný pod č. 404/2004 Sb. NSS, a ze dne 24. 6. 2010, č. j. 6 Ads 133/2009 – 78, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu vychází též z toho, že v případě posuzování zdravotního stavu považuje posudky Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí za stěžejní podklad soudního rozhodování o zdravotním stavu. Pro účely přezkumného řízení soudního totiž podává uvedená komise posudky všude tam, kde je předmětem řízení nárok na dávku důchodového pojištění podmíněný nepříznivým zdravotním stavem (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Bylo proto povinností krajského soudu vyžádat si posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, aby mohl objektivně a spravedlivě přezkoumat správnost závěru žalované o vzniku nároku na plný invalidní důchod. Nicméně s ohledem na nespornost závěru o plné invaliditě by měl být posudek uvedené posudkové komise zaměřen především na otázku data vzniku plné invalidity. Žádost o požadovaný důchod byla totiž stěžovateli zamítnuta nikoliv proto, že by nebyl plně invalidní, ale proto, že v rozhodném období 10 let před vznikem plné invalidity nezískal potřebnou dobu pojištění 5 roků. Z hlediska nároku ve vztahu k jeho zdravotnímu stavu je tudíž rozhodující zjištění data vzniku plné invalidity. Krajský soud proto pochybil, jestliže si nevyžádal posudek od Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, neboť jen tak mohl získat potřebný skutkový podklad pro posouzení správnosti závěru žalované stran data vzniku invalidity stěžovatele a pro posouzení podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod.

Nejvyšší správní soud dále poznamenává, že Česká republika je od 28. 9. 2009 vázána Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením, která byla publikována pod č. 10/2010 ve Sbírce mezinárodních smluv. Jedná se o mezinárodní smlouvu, k jejíž ratifikaci dal souhlas Parlament a která má v souladu s článkem 10 Ústavy aplikační přednost před zákonem. Úmluva o právech zdravotně postižených ve svém článku 13 ukládá zajistit osobám se zdravotním postižením účinný přístup ke spravedlnosti, mimo jiné i prostřednictvím procedurálních úprav s cílem usnadnit jim účinné plnění jejich role jako přímých účastníků ve všech soudních řízeních. Citovaná Úmluva o právech zdravotně postižených dále ukládá přijmout „přiměřené úpravy“, tedy „reasonable accomodation“. Z toho vyplývá, že orgány veřejné moci i specialisté pro ně pracující jsou povinni při postupu vůči zdravotně postiženým přihlížet k charakteru jejich postižení a toto přiměřeně kompenzovat ve svém přístupu k nim. Uvedená úmluva zdůrazňuje povinnost českých

státních orgánů poskytnout stěžovateli spravedlivý soudní proces i přístup k sociálním právům s přihlédnutím k jeho duševnímu onemocnění. Nejvyšší správní soud rovněž upozorňuje na Doporučení Rady Evropy R 99 (4) Doporučení Výboru ministrů členským státům o zásadách právní ochrany dospělých nezpůsobilých osob (dostupné na https://wcd.coe.int, v českém jazyce na www.kvalitavpraxi.cz), z nějž vyplývá, že by měly existovat spravedlivé a efektivní postupy pro přijímání opatření k ochraně nezpůsobilých dospělých osob při maximálním zachování jejich právní způsobilosti (zásada 7 a zásada 3). Z uvedených důvodů je tedy třeba, aby příslušný soud i úřední osoby, podílející se na rozhodování o právech stěžovatele, přijaly efektivní opatření k ochraně jeho práv. V této souvislosti to znamená zejména vyšší aktivitu při dokazování o době vzniku nároku na invalidní důchod u stěžovatele. V posuzované věci by si tedy měl krajský soud vyžádat posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, který zhodnotí dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele a určí datum vzniku invalidity. Rovněž posuzující odborní lékaři by se zřetelem k onemocnění stěžovatele měli zvolit vhodné metody a přijmout potřebná opatření pro správné stanovení data vzniku invalidity v případě duševně nemocné osoby. Odborný závěr pak může být soudem shledán jako úplný a celistvý pouze v případě, že přesvědčivě odůvodní, od kdy a z jakých důvodů se datuje vznik stěžovatelova onemocnění. Dále to pro krajský soud znamená, že by měl, bude-li to potřebné pro posouzení vzniku nároku na plný invalidní důchod, stěžovatele vyslechnout k dobám pojištění od 18. 5. 1994 do 30. 7. 2003, neboť v tomto období nemá v evidenčním listě důchodového pojištění evidovanou žádnou dobu pojištění. Podle významu této výpovědi by pak měl zvážit další dokazování ohledně jeho dob pojištění.

Vzhledem k výše uvedenému dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že řízení před krajským soudem bylo stiženo jinou vadou řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., která má za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, k níž přihlédl z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 věta za středníkem s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm si krajský soud vyžádá posudek Posudkové Ministerstva práce a sociálních věcí, v němž uvedená komise přesvědčivě odůvodní, od kdy a z jakých důvodů se datuje vznik plné invalidity stěžovatele. Dále krajský soud stěžovatele, bude-li to pro posouzení podmínek jeho nároku na plný invalidní důchod nezbytné, vyslechne ohledně dob pojištění od 18. 5. 1994 do 30. 7. 2003. Tímto právním názorem Nejvyššího správního soudu je krajský soud vázán (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti, včetně odměny ustanoveného zástupce (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud upozorňuje na to, že *„ustanoví-li v řízení o kasační stížnosti krajský soud účastníku řízení zástupce (§ 105 odst. 2 ve spojení s § 35 odst. 8 s. ř. s.), takto ustanovený advokát zastupuje účastníka i v dalším řízení o žalobě před krajským soudem poté, co bylo původní rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem zrušeno.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2010, č. j. 4 Ads 6/2010 – 42, publikovaný ve sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 2081/2010). Ustanovený zástupce tedy bude stěžovatele zastupovat i v dalším řízení před krajským soudem.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2012

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu